

Attaveqarnermut Silaannaap Pissusaanut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq
Landsstyremedlem for Infrastruktur, Klima og Miljø

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik

Råstofdirektoratet

Fru Landstingsmedlem Doris Jakobsen,
Siumut

**Svar vedrørende spørgsmål til Landsstyret i henhold til § 36, stk. 1 i
Landstingets forretningsorden. Spørgsmål nr. 2008- 78.**

**Vil man bane vejen for, at hjemmehørende får muligheden for at gøre brug af
smykkesten også med hensyn til finansiering heraf ?**

29. september 2008
Sags nr.: 01.27-00108
Postboks 930
3900 Nuuk
Oq/tlf.: +299 34 68 00
Fax: +299 32 43 02
bmp@gh.gl
www.nanoq.gl
www.bmp.gl

Den gældende råstoflov giver allerede i dag den fastboende befolkning en adgang til at indsamle og bryde mineralske råstoffer uden at der skal søges tilladelse hertil og uden at der stilles krav om betaling af noget gebyr.

Dette følger af bestemmelsen i råstoflovens § 32 stk. 1 og stk. 2 der har følgende ordlyd:

"Den i Grønland fastboende befolkning kan som hidtil foretage indsamling og brydning af mineralske råstoffer, uden at der dertil kræves tilladelse efter denne lov.

Stk. 2 Den ved stk. 1 opretholdt adgang til indsamling og brydning af mineralske råstoffer kan dog alene udøves med respekt af tilladelse med eneret til udnyttelse af råstoffer, der måtte være meddelt andre efter denne lov."

For nærmere at kunne fastlægge hvad der forstås ved formuleringen i bestemmelsen *"kan som hidtil foretage indsamling og brydning af mineralske råstoffer"*, kræver det, at man ser nærmere på bestemmelsens forarbejder og den tidligere gældende lovgivning på området

I den grønlandske minelov fra 1965 fandtes således en lignende bestemmelse i § 1 stk. 2, som fastslog følgende:

"Den i Grønland bosiddende befolkning kan som hidtil forsyne sig med kul, tørv, vegsten, grus, sten og lignende."

Baggrunden for bestemmelsen fremgår af betænkning nr. 340/1963 afgivet af Minelovskommissionen for Grønland:

”Det er fundet hensigtsmæssigt udtrykkeligt at fastslå, at den grønlandske befolknings adgang til at forsyne sig med kul, tørv, vegsten, grus, sten og lignende til eget forbrug og videreslag i det omfang det hidtil har været praktiseret består uændret.”

Bestemmelsen fik sin nuværende ordlyd ved § 30 i råstofloven af 1978. Det fremgår således af forarbejderne i den nuværende råstoflov fra 1991, at den i sit indhold er identisk med bestemmelsen i § 30 i den forudgående råstoflov fra 1978.

Det fremgår af forarbejderne til råstofloven fra 1978, at bestemmelsen tilsigter at opretholde den praksis, der havde udviklet sig på baggrund af princippet i § 1 stk. 2 i mineloven fra 1965. Den indebærer at visse former for indsamling og brydning af råstoffer ikke krævede særlig tilladelse eller koncession.

I bemærkninger til § 30 i 1978 loven anføres således følgende:

”Forslagets § 30 tilsigter at opretholde den praksis, der har udviklet sig på grundlag af princippet i den gældende lovs § 1 stk. 2, om at visse former for indsamling og brydning af råstoffer ikke kræver særlig tilladelse eller koncession. Den foreslåede bestemmelse vil som hidtil omfatte smykkesten (halvædelsten) og lignende som grundlag for fremstilling af husflid samt råstoffer til forbrug lokalt til byggematerialer eller til opvarmningsformål eller lignende. Indsamling efter denne bestemmelse vil som hidtil være begrænset til aktiviteter, der ikke har industrielt præg med dertil forbundne større investeringer jfr. Herved bemærkningerne til § 1.”

Retten efter § 32 omfatter således ikke indsamling og brydning af ædelstene som diamant, smaragd, rubin, safir og chrysoberyl.

For en nærmere fastlæggelse af begrebet halvædelsten som dette anvendes i råstoflovens forstand skal henvises til følgende citat fra Den Store Danske Encyklopædi:

”Halvædelsten tidligere anvendt betegnelse for smykkesten, som man ikke anså for værdige til betegnelsen ædelsten. Udtrykket er nu afskaffet af den internationale juvelerorganisation. Oprindelige blev kun diamant, smaragd, rubin, chrysoberyl, opal og perle anset for ædelstene. Alle andre smykkesten var halvædelsten. Senere blev halvædelstenbetegnelsen for alle smykkesten med hårdhed mindre syv. Derved var opal og perle ikke længere ædelsten”

I bemærkningerne til § 1 i 1978 råstofloven, anføres følgende:

”Bestemmelsen i forslagets § 1 sigter på virksomhed, der på fagligt, professionelt grundlag og ved hjælp af specialudstyr, borer og lignende er udtryk for målrettet forundersøgelse eller efterforskning med henblik på udnyttelse af kommerciel/indu-

striel karakter, eller som består i en sådan udnyttelse. Anden form for indsamling og brydning i begrænset omfang af mineralske råstoffer vil efter bestemmelsen i § 30 fortsat kunne foretages af den i grønland fastboende befolkning. ”

Det anførte i forarbejderne til § 30 i råstofloven fra 1978 gælder tilsvarende for § 32 i den nuværende råstoflov fra 1991, idet de to bestemmelser som nævnt har samme indhold.

Indenfor rammerne af råstoflovens § 32 er det således tilladt den fastboende befolkning at indsamle smykkesten i sit lokalområde til lokal fremstilling af smykker og husflid med videresalg for øje. Det vil dog lægge udenfor rammerne af hvad der tilladt efter § 32 såfremt en fastboende person indkøber og anvender maskiner og professionelt udstyr i et betydeligt omfang eller hvis indsamling og brydning antager en industriel karakter. Det er heller ikke tilladt indenfor rammerne af § 32 uden tilladelse at indsamle og bryde værdifulde sten som rubiner og diamanter med henblik på videresalg.

§ 32 er en undtagelse fra hovedreglen i § 2 i råstofloven, hvor det er bestemt at forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland alene kan finde sted i henhold til en tilladelse meddelt efter loven. I henhold til råstofloven er det en forudsætning for at udvinde/producere råstoffer i Grønland, at der er tildelt en udnyttelsestilladelse hertil i overensstemmelse med råstoflovens § 7.

Efter Råstofloven skal der stilles strenge krav til at minevirksomhed udføres miljø-, sikkerhedsmæssigt og ressourcemæssigt forsvarligt. Efter råstoflovens § 7 stk. 2 kan der som vilkår i en tilladelse til efterforskning med eneret endvidere stilles krav om forpligtelse til at udføre omkostningskrævende efterforskningsarbejder og dækning af udgifterne til myndighedsbehandling samt opkrævning af gebyrer for tilladelser.

Råstofloven er en rammelov som forudsætter anvendelse af standardvilkår i form af modefterforsknings og modeludnyttelsestilladelser der indenfor lovens rammer indeholder de mere detaljerede bestemmelser. De gældende standardvilkår for efterforsknings- og forundersøgelsestilladelser for mineraler (ekskl. kulbrinter) er rettet mod den professionelle mineindustri. Standardvilkårene er i henhold til råstofloven godkendt af både den danske regering og landsstyret, De indeholder en række vilkår og blandt andet følgende vilkår i punkt 601 i standardvilkårene om efterforskningsforpligtelser:

”601. Rettighedshaveren er for hvert kalenderår forpligtet til at afholde efterforskningsudgifter som angivet i punkt 605-607 vedrørende tilladelsesområdet, jf. dog også punkt 613. Disse minimumsefterforskningsudgifter beregnes for hver enkelt tilladelse som summen af følgende to størrelser, jf. punkt 603:

a. Et beløb pr. tilladelse pr. kalenderår således:

År 1-2: 100.000 kr.

År 3-5: 200.000 kr.

År 6-10: 400.000 kr.

b. Et beløb pr. km² pr. kalenderår således:

År 1-2: 1.000 kr. pr. km²

År 3-5: 5.000 kr. pr. km²

År 6-10: 10.000 kr. pr. km²

Afhængig af tilladelsesområdets areal er der tale om ganske betydelige udgifter i millionklassen, som skal afholdes af en rettighedshaver til efterforskning. Det betyder at alene i efterforskningsfasen bidrager mineralindustrien positivt til den økonomiske aktivitet i samfundet gennem efterspørgsel af vare og tjenesteydelse og arbejdskraft. Derudover betyder forpligtelsen til at gennemføre efterforskning, at der tilvejebringes ny og nødvendig viden om undergrunden i Grønland. Viden om undergrunden er en afgørende forudsætning for at der kan træffes beslutning om investeringer i nye miner i Grønland, som kan bidrage til at økonomien bliver mindre afhængig af overførsler af penge fra Danmark. I forhold til de udgifter som efterforskningsselskaberne i øvrigt skal afholde er et gebyr som nævnt i din begrundelse på 100.000 kr. for meddelelse af en udnyttelsestilladelse relativt set en ubetydelig udgift.

I din begrundelse for dit spørgsmål omtaler du Qeqertasuatsiaat. I den forbindelse skal nævnes de efterforskningsaktiviteter som det canadiske efterforskningsselskab True North gennem de sidste ca. 5 år har foretaget med henblik på at bestemme lødigheden af rubinforekomsten i området ved Qeqertasuatsiaat. Selv om der er tale om et forholdsmeæssigt lille mineprojekt har efterforskningsselskabet afholdt efterforskningsudgifter indtil i år på over 50 mio. kr. Der skal være et sikkert grundlag med hensyn til dokumentation for lødighed i forekomsten, før forekomsten kan erklæres kommerciel, og der kan opstartes egentlig minedrift. Der er en mulighed for, at der i løbet af 2009 vil være tilvejebragt tilstrækkelig viden om forekomsterne i området til, at der kan træffes beslutning om indsendelse af en ansøgning om udnyttelsestilladelse. De rubiner der indtil videre er fundet, er - indtil selskabet eventuelt får en udnyttelsestilladelse til rubinforekomsten - Grønlands Hjemmestyrer og statens ejendom.

Det udenlandske selskab har således ikke haft noget økonomiske udbytte af rubin-eftersøgningen ved Qeqertasuatsiaat, men samfundet har allerede fået fordel af den økonomiske aktivitet, som har været en følge af efterforskningsaktiviteterne.

Som nævnte foretager efterforskningsselskaber store investeringer i forbindelse med efterforskning og udnyttelse af mineraler og det er klart, at private personer som ønsker en efterforsknings- og udnyttelsestilladelse vil få svært ved at løfte de økonomiske byrder, som er forbundet med opnåelse af en sådan tilladelse.

Råstofdirektoratet har i de senere år kunne registrere en støt stigende interesse for en udvidet adgang til indsamling og brydning af mineralske råstoffer i et større om-

fang, end det som er tilladt den fastboende befolkning uden særlig tilladelse i henhold til § 32 stk. 1 i råstofloven.

For at kunne imødekomme denne interesse har Råstofdirektoratet forelagt Fællesrådet vedrørende Mineralske Råstoffer to forslag til nye sæt standardvilkår for denne type mineralaktiviteter. Der er tale om forslag til standardvilkår for personlige tilladelser uden eneret til efterforskning og udnyttelse af mineraler og standardvilkår for personlig tilladelser med eneret til efterforskning og udnyttelse af mineraler

Ved udformning af vilkårene har det været vigtigt, at alle typer af småskala mineralaktiviteter foregår sikkerheds-, sundheds- og miljømæssigt forsvarligt og inden for rammerne af råstofloven.

Hensigten med de nye standardvilkår er, at en lokal kan udvikle en lille mineaktivitet fra bunden med en "lille" tilladelse til senere at kunne få en "lidt større" tilladelse. Er ressourcen stor nok, kan der senere tages skridt til en "stor" mine og få en udnyttelsestilladelse på lige vilkår med selskaber.

Med forslagene til nye standardvilkår for personlig tilladelser med og uden eneret til efterforskning og udnyttelse af mineraler vil det være muligt indenfor råstoflovens rammer at give den fastboende befolkning adgang til at iværksætte mineralaktiviteter på et kommercielt grundlag og med mulighed for tilladelse til også at kunne indsamle og udnytte ædelstene.

Ved udformning af de nye standardvilkår har det været vigtigt, at alle typer af småskala mineralaktiviteter opfylder råstoflovens krav om, at mineralaktiviteter skal foregå sikkerheds-sundheds- og miljømæssigt forsvarligt. Der er tale om ufravigelige krav, der skal være opfyldt før der, efter råstofloven, kan gives tilladelse til efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i et større omfang end, hvad der er tilladt efter § 32 stk. 1. Forslagene til nye standardvilkår omhandler alene personlige tilladelser til enkeltpersoners egen efterforskning og udnyttelse. De krav, som skal opfyldes for meddelelse af tilladelse er derfor forholdsmæssigt afpasset til en sådan begrænset virksomhed.

Det ene forslag til standardvilkår regulerer tilladelser uden eneret og retter sig mod den helt personlige aktivitet, hvor indsamling af mineraler kan ske alene med anvendelse af håndværktøj. Med forslaget gives der tilladelse til mineralaktiviteter som ikke lovligt kan udføres under § 32 i råstofloven herunder tilladelse til indsamling af ædelstene, som ikke lovligt kan ske efter § 32 i Råstofloven.

Det andet forslag til standardvilkår omhandler personlige tilladelser til småskala mine virksomhed. Det er rettet mod personer, som ønsker at drive virksomhed indenfor mineraludnyttelse i et større omfang end blot aktivitet med en personlig manuel indsamling af materialer, men som ikke har samme ekspertise og kapital, som de efterforskningselskaber, der normalt efterforsker i Grønland. Efter forslaget kan der gives tilladelse til en virksomhed i et mere udvidet omfang med mulighed for beskæftigelse af indtil 9 personer i et tilladelsesområde i henhold til særlig til-

ladelse. Ifølge arbejdsmiljølovgivningen vil beskæftigelse af flere end 9 personer udløse krav om blandt andet en særlig organisering af en virksomheds sikkerhedsorganisation.

Hovedelementerne i de to udkast er følgende:

Personlig tilladelse uden eneret

- Personlige efterforsknings- og udnyttelsestilladelser **uden eneret** meddeles efter råstoflovens § 7 jf. § 3 om aftale herom mellem regeringen og landsstyret
- En personlig tilladelse for personer med fast bopæl og skattemæssigt hjemmehørende (fuld skattepligt) i Grønland
- Uden eneret, dvs. indtil 5 personer kan udnytte råstoffer fra det samme tilladelsesområde
- Begrænset areal for tilladelsesområde på maksimalt op til 0.25 km² (uddeles i firkanter med en maksimal længde på 1 km)
- Der kan højst gives tilladelser til 5 tilladelsesområder pr. person
- Tilladelsen gælder for et år ad gangen til udgangen af et kalenderår
- Tilladelsen kan efterfølgende fornyes efter ansøgning
- Fortrinsret for rettighedshaver ved ansøgning om overgang til småskala efterforsknings- og udnyttelsestilladelse med eneret til tilladelsesområdet
- Det er kun tilladt at bruge visse typer redskaber og udstyr, typisk kun håndholdt værktøj
- Ansøgningsgebyrer o. lign. reduceres i forhold til almindelige efterforsknings- og udnyttelsestilladelser. Ansøgningsgebyret udgør DKK 1.000
- Beskæftigelse af andre personer er ikke tilladt
- Mindre krav til planlægning og rapportering
- Der kan ikke tildes eneretstilladelser i et område dækket af en personlig tilladelse til efterforskning og udnyttelse
- Tilladelsen kan ikke overdrages
- Reglerne for feltarbejde og rapportering skal følges i det omfang reglerne finder anvendelse.

Tilladelse med eneret til småskalaefterforskning og -udnyttelse

- Tilladelse **med eneret** til småskalaefterforskning og -udnyttelse gives efter råstoflovens § 7 jf. § 3 om aftale herom mellem Regeringen og Landsstyret
- En personlig tilladelse for personer med fast bopæl og skattemæssigt hjemmehørende (fuld skattepligt) i Grønland
- Med eneret dvs. kun én person kan udnytte råstoffer fra området
- Tilladelsesperioden er 5 år med mulighed for fornyelse i yderligere 5 år
- Områdestørrelser på op til 0,25 km² (uddeles i firkanter med en maksimal sidelængde på 1 km)
- Max en tilladelse med eneret pr. person
- Ansøgningsgebyrer o. lign. reduceres i forhold til almindelige efterforsknings- og udnyttelsestilladelser. Ansøgningsgebyret udgør DKK 10.000
- Overdragelse af tilladelsen kræver godkendelse efter råstoflovens § 27
- Reglerne for feltarbejde og rapportering skal følges i det omfang reglerne finder anvendelse

For begge typer af tilladelser vil ansøgnings-, godkendelses- og rapporteringsprocedure i vid udstrækning være skemalagt i form af bilag omhandlende ansøgning om tilladelse, godkendelser af aktivitetsplaner og rapportering af aktivitet og salg og udførelse af mineraler. Med de foreliggende udkast til standardvilkår vil det være muligt for en ansøger på enkel og ubureaukratisk måde at ansøge om en personlig efterforsknings- og udnyttelsestilladelse i henhold til råstofloven, der giver ret til en begrænset kommerciel aktivitet, jf. skemaer vedlagt standardvilkårene.

Bliver der tale om en virksomhed i et større omfang, skal der søges tilladelse efter de gældende almindelige standardvilkår for mineralaktiviteter i Grønland.

De 2 udkast er udformet efter et proportionalitetsprincip, hvor rettigheder og omfanget af de tilladte aktiviteter er forholdsmæssigt afpasset med de forpligtelser og krav som en rettighedshaver skal opfylde i relation til planlægning og rapportering. Det betyder, at de krav, som i råstofloven stilles til en § 10 udnyttelsesplan og § 19 nedlukningsplan vil være enklere at opfylde for en ansøger ved anvendelse af det skema, som er udarbejdet som bilag til standardvilkårene.

Et væsentligt formål med de to udkast til standardvilkår er at etablere en kontrol og et reguleringsregime som med krav om rapportering af salg og udførelse af mineraler kan imødegå, udenlandsk stråmandsvirksomhed og således at også småskala mineralaktiviteter og den personlige manuelle indsamling af mineraler sker indenfor rammerne af råstofloven og under forvaltningens tilsyn.

Formålet med råstofloven er blandt andet at sikre, at samfundet får sin andel af landets naturgivne ressourcer i form af beskatning. Det er set i andre lande, at stråmandsvirksomheder ukontrolleret smugler store værdier ud af landet, så værtslandet går glip af andelen af værdien.

For så vidt muligt at undgå, at småskala-mineralaktiviteter kommer til at virke blokerende for de efterforskningsaktiviteter som udføres af mineindustrien foreslås det, at der indtil videre fastsættes et maksimalt antal på 100 tilladelsesområder, hvortil der kan meddeles tilladelse efter hvert af de 2 udkast til standardvilkår henholdsvis med og uden eneret. Baggrunden for, at det er forslået at det samlede areal maksimalt kan udgøre 50 km², er derudover, at der er tale om en nyordning som skal afprøves i praksis. Erfaringerne fra denne praksis vil kunne indgå i grundlaget for udarbejdelse af en ny råstoflov i forbindelse med den forventede indførelse af selvstyre i Grønland.

Fællesrådet vedrørende mineralske råstoffer forventer efter vurdering af indkomne høringssvar at kunne færdigbehandle forslagene ved deres næste møde, hvorefter de nye standardvilkår vil blive sendt til behandling og endelig godkendelse i Landsstyret og den danske regering.

På baggrund af høringssvarene vil det også blive vurderet om de foreslåede gebyrer på 1.000, kr. og 10.000 kr. for henholdsvis en tilladelse uden eneret og med eneret er sat for højt. De nye standardvilkår forventes at kunne komme i anven-

delse fra starten af 2009 og det er Landsstyrets vurdering at det dermed vil blive lettere for hjemmehørende at starte virksomhed med udnyttelse af mineraler.

Med venlig hilsen

Kim Kielsen

Attaveqarnermut Silaannaap Pissusaanut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq